

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 370/2025-23

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ladislava Duditša a sudcov Libora Duľu (sudca spravodajca) a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej advokátom JUDr. Mariánom Ďurinom, Sibírska 4, Bratislava, proti postupu Správneho súdu v Košiciach v konaní vedenom pod sp. zn. KE-6Sa/12/2020 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Správneho súdu v Košiciach v konaní vedenom pod sp. zn. KE-6Sa/12/2020 **b o l o p o r u š e n é** základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj jej právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Správne mu súdu v Košiciach **p r i k a z u j e**, aby v konaní vedenom pod sp. zn. KE-6Sa/12/2020 konal bez zbytočných prietáhov.
3. Sťažovateľke **p r i z n á v a** finančné zadostučinenie v sume **2 000 eur**, ktoré jej **j e** Správny súd v Košiciach **p o v i n n ý** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.
4. Správny súd v Košiciach **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľke trovy konania v sume **771,68 eur** a zaplatiť ich právne mu zástupcovi sťažovateľky do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.
5. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Ústavný súd uznesením č. k. IV. ÚS 370/2025-12 zo 7. augusta 2025 prijal na ďalšie konanie ústavnú sťažnosť sťažovateľky vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“)

a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom správneho súdu v konaní označenom v záhlaví. Sťažovateľka zároveň žiada, aby ústavný súd prikázal správne mu súdu v napadnutom konaní konať bez prieťahov, priznal jej finančné zadosťučinenie a náhradu trov právneho zastúpenia.

2. Z ústavnej sťažnosti a predloženého súdneho spisu vyplýva, že správnu žalobou doručenu 28. januára 2020 pôvodne Krajskému súdu v Bratislave (a vedenou pod sp. zn. 4Sa/8/2020) sa žalobca [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (manžel sťažovateľky), domáhal preskúmania zákonnosti a následného zrušenia rozhodnutia správneho orgánu vo veci zníženia výsluhového dôchodku.

3. Krajský súd v Bratislave uznesením zo 4. marca 2020 (právoplatným 13. marca 2020) vec postúpil miestne príslušnému Krajskému súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“). Žalobca mal trvalé bydlisko v obci [REDAKOVANÉ], teda v služobnom obvode vtedajšieho Okresného súdu Košice-okolie, ktorý bol v obvode krajského súdu. Konaniu bola 27. marca 2020 priradená sp. zn. 6Sa/12/2020.

4. Krajský súd vyzval žalovaného (Ministerstvo obrany Slovenskej republiky) 3. septembra 2020 na vyjadrenie k podanej správnej žalobe. Žalovaný požiadal 6. októbra 2020 o predĺženie lehoty a jeho vyjadrenie bolo krajskému súdu doručené 26. októbra 2020. Následne bola krajskému súdu 30. decembra 2020 doručená replika žalobcu a 21. januára 2021 duplika žalovaného.

5. Dňa 9. mája 2022 krajský súd z konania vedeného pod sp. zn. 6Sa/26/2020 zistil, že žalobca [REDAKOVANÉ] zomrel. Krajský súd preto 12. mája 2022 vyzval právneho zástupcu žalobcu na predloženie plnej moci pre nových nástupcov, účastníkov konania a táto bola krajskému súdu doručená 16. mája 2022.

6. Krajský súd určil 19. mája 2022 termín pojednávania na 27. júl 2022, ktorý bol 19. júla 2022 odročený na neurčito.

7. Napadnuté konanie je aktuálne vedené správnym súdom a 7. februára 2025 mu bola pridelená sp. zn. KE-6Sa/12/2020. Správny súd si 24. apríla 2025 vyžiadal od Mestského súdu Košice právoplatné rozhodnutie o dedičstve a 19. mája 2025 požiadal Vojenský úrad sociálneho zabezpečenia o doručenie písomností potrebných pre rozhodnutie.

8. Po ich doručení uznesením z 9. júna 2025 rozhodol o pokračovaní v konaní so sťažovateľkou ako právnou nástupkyňou pôvodného žalobcu. Uznesenie nadobudlo právoplatnosť 25. júna 2025.

9. Správny súd nariadil 27. júna 2025 termín pojednávania na 11. september 2025, na ktorom rozsudkom žalobu zamietol.

II.

Argumentácia sťažovateľky

10. Sťažovateľka poukazuje na skutočnosť, že žaloba bola podaná ešte v roku 2020, konanie trvá 5 rokov a je pravdepodobné, že ešte niekoľko rokov aj potrvá. Správny súd a predtým aj krajský súd počas uvedenej doby v podstate nevypočuli žiadnych účastníkov, svedkov a nevyvodili z toho

žiadne právne konzekvencie, v dôsledku čoho vznikli neúmerne dlhé priet'ahy. Správny súd nevie efektívne usporiadať a priebežne korigovať rozvrh práce jednotlivých sudcov tak, aby boli rovnomerne zaťažení, aby boli súdne konania plynulé.

11. Takmer 5 rokov od podania žaloby pôvodným žalobcom je neprimerane dlhá doba, a to bez akéhokoľvek výsledku. Tieto negatívne pocity vyvolané nesprávnym postupom súdu spôsobujú sťažovateľke permanentný stres, pochybnosti, ohrozujú jej zdravie pre bežný spor, ktorý prekvapivo neúmerne dlho trvá. Narastá pocit nespravodlivého štátu, nedôvera k jeho inštitúciám, silnejú pochybnosti k jeho reprezentantom.

III.

Vyjadrenie správneho súdu a replika sťažovateľky

III.1. Vyjadrenie správneho súdu:

12. Predseda správneho súdu vo svojom podaní z 19. júla 2025 chronologicky zhrnul priebeh napadnutého konania (v podstatnom body 2 až 9 tohto nálezu). Poukázal na to, že ústavná sťažnosť bola podaná po vydaní uznesenia, ktorým bolo rozhodnuté o tom, že namiesto žalobcu sa bude v konaní pokračovať so sťažovateľkou. V čase jej podania mal teda právny zástupca sťažovateľky vedomosť o tom, že sa vo veci koná. Taktiež poukázal na reformu súdnictva, ku ktorej došlo s účinnosťou od 1. júna 2023, na množstvo a skladbu vecí pridelených správneému súdu, ako aj technické problémy, ktoré sprevádzali novovzniknutý správny súd.

13. Do pozornosti dal aj skutočnosť, že počas napadnutého konania bola zákonná sudkyňa práceneschopná (od 29. februára 2024 do 27. marca 2024) a následne po ukončení práceneschopnosti čerpala dovolenku. Spisy, ktoré jej boli pridelené, nemohli byť prerozdelené iným sudcom na rozhodnutie, keďže k ich prerozdeleniu je možné pristúpiť až v prípade dlhodobej práceneschopnosti presahujúcej 6 týždňov.

14. K ústavnej sťažnosti sa vyjadril aj zákonný sudca, ktorý uviedol, že ako zákonnému sudcovi mu bola vec pridelená 7. februára 2025, preto sa k dovtedajšiemu priebehu konania nevie vyjadriť. Po pridelení mu veci boli vykonané procesné úkony ako vyžiadanie rozhodnutia správneho orgánu potrebného pre rozhodnutie vo veci (25. októbra 2019), zisťovanie okruhu dedičov po pôvodnom žalobcovi, ktorý zomrel, na účely určenia právnych nástupcov pre pokračovanie v konaní. Uznesením z 9. júna 2025 bolo rozhodnuté, že namiesto pôvodného žalobcu sa bude v konaní pokračovať so sťažovateľkou, a bol určený termín pojednávania na 11. september 2025.

15. Podľa názoru správneho súdu v napadnutom konaní nedošlo k porušeniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov, ako ani jej práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote (ako to tvrdí sťažovateľka), keďže správny súd v rámci kapacitných možností vo veci konal bez zbytočných priet'ahov a postupoval v súlade so zákonnými ustanoveniami Správneho súdneho poriadku.

III.2. Replika sťažovateľky:

16. Vzhľadom na obsah vyjadrenia správneho súdu nepovažoval ústavný súd za potrebné vyzývať sťažovateľku na zaujatie stanoviska k danému vyjadreniu a pristúpil k meritórnemu posúdeniu dôvodnosti ústavnej sťažnosti.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

17. Ústavný súd v zmysle § 58 ods. 3 prvej vety zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že na základe podaní účastníkov a spisu predloženého ústavnému súdu je zrejmé, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

18. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov, ktoré je garantované v čl. 48 ods. 2 ústavy (čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd), osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (m. m. II. ÚS 55/98, I. ÚS 28/01, I. ÚS 132/03, I. ÚS 65/04).

19. Ústavný súd pri rozhodovaní o ústavných sťažnostiach namietajúcich porušenie už citovaných práv vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04).

20. Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu, a to najmä podľa týchto troch základných kritérií: právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania (resp. strany v spore) a postup samotného súdu (napr. I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou ESLP ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02).

21. Pokiaľ ide o posúdenie kritéria právnej a skutkovej zložitosti veci, ústavný súd konštatuje, že napadnuté konanie, ktorého predmetom je posúdenie zákonnosti správnu žalobou napadnutého rozhodnutia vo veci zníženia výsluhového dôchodku, patrí do štandardnej agendy správneho súdnictva. Zo skutočností uvedených sťažovateľkou, správnym súdom a ani z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd nezistil, žiadnu takú okolnosť, ktorá by odôvodňovala záver o právnej zložitosti veci (o uvedenom svedčí aj skutočnosť, že správny súd vo veci rozhodol na prvom pojednávaní). Ani pokiaľ ide o skutkovú zložitosť, nie je namieste považovať tento spor za zložitý.

22. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľky v napadnutom konaní, ústavný súd nezistil žiadnu okolnosť, ktorá by mala byť osobitne zohľadnená na jej ťarchu pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v predmetnom konaní k zbytočným priet'ahom. K jej vstupu do napadnutého konania na strane žalobkyne došlo na základe univerzálnej sukcesie. V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na svoju judikatúru (napr. I. ÚS 197/05, IV. ÚS 514/2011), v zmysle ktorej si sťažovateľ môže uplatňovať právo na konanie bez zbytočných priet'ahov aj pre štádium konania, ktoré jeho vstupu do konania (na základe univerzálnej sukcesie) predchádzalo. Ústavný súd ani vo vzťahu k správaniu pôvodného žalobcu nezistil žiadne skutočnosti, ktoré by bolo možné pripísať na jeho ťarchu v súvislosti s doterajšou dĺžkou napadnutého konania.

23. Tretím kritériom, podľa ktorého ústavný súd hodnotí, či v napadnutom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, je postup správneho súdu (pôvodne krajského súdu) v napadnutom konaní. Ústavný súd pritom vychádzal zo svojej konštantnej judikatúry, v zmysle ktorej zbytočné priet'ahy v konaní môžu byť zapríčinené nielen samotnou nečinnosťou všeobecného súdu, ale aj jeho neefektívnou činnosťou, teda takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty (II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08).

24. K priet'ahom v napadnutom konaní došlo výlučne v dôsledku postupu, resp. nečinnosti správneho súdu (pôvodne krajského súdu). Po doručení žaloby pôvodného žalobcu v januári 2020 a následnom postúpení veci v marci 2020 príslušnému súdu na rozhodnutie boli vo veci vykonané nevyhnutné prvotné procesné úkony (tzv. replika, duplika), a to od septembra 2020 do januára 2021. Medzičasom pôvodný žalobca ██████████ zomrel a dedičské konanie skončilo vydaním uznesenia z 3. júna 2021. Skutočnosť, že pôvodný žalobca zomrel, vo veci konajúci súd zistil (z iného správneho súdneho konania) až v máji 2022, teda v čase, keď už bolo skončené aj dedičské konanie. Avšak o pokračovaní v konaní so sťažovateľkou ako právnou nástupkyňou pôvodného žalobcu rozhodol až 3. júna 2025, teda štyri roky po skončení dedičského konania po pôvodnom žalobcovi a päť rokov po jeho smrti. Následne na pojednávaní 11. septembra 2025 rozsudkom žalobu zamietol.

25. Obranu spočívajúcu v poukázaní na nadmernú zaťaženosť, resp. technickú vybavenosť správneho súdu nemožno akceptovať vzhľadom na konštantnú judikatúru ústavného súdu (napr. I. ÚS 127/04, II. ÚS 311/06), podľa ktorej nadmerné množstvo vecí, v ktorých štát musí zabezpečiť konanie, ako aj skutočnosť, že Slovenská republika nevie alebo nemôže v čase konania zabezpečiť primeraný počet sudcov alebo ďalších pracovníkov na súde, ktorý oprávnený subjekt požiadala o odstránenie svojej právnej neistoty, nemôžu byť dôvodom na zmarenie uplatnenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov a v konečnom dôsledku nezabavujú štát zodpovednosti za pomalé konanie spôsobujúce zbytočné priet'ahy v súdnom konaní. Zmyslom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov nie je pomenovanie príčin priet'ahov v konaní alebo vyvodenie zodpovednosti vo vzťahu k účastníkom konania, ich advokátom, sudcom, súdnej administratíve, predsedom súdov či k rezortnému ministerstvu (III. ÚS 189/2023). Rovnako účelom ústavnej sťažnosti nie je dospieť k záveru, či príčiny majú objektívny alebo subjektívny charakter. Preto akékoľvek problémy týkajúce sa súdnej reformy (tzv. súdnej mapy) nemôžu byť na ťarchu účastníka konania (III. ÚS 471/2023), a to napriek subjektívnemu porozumeniu predmetným okolnostiam a ich citlivému vnímaniu ústavným súdom.

26. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd nemohol považovať postup správneho súdu (pôvodne krajského súdu) v napadnutom konaní za súladný so základným právom sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov alebo právom na prejednanie veci v primeranej lehote, preto vyslovil, že doterajším postupom správneho súdu v napadnutom konaní (bod 24 tohto nálezu) došlo k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru tak, ako to je uvedené v bode 1 výroku tohto nálezu.

V.

Prikázanie vo veci konať a priznanie primeraného finančného zadosťučinenia

27. V súlade s čl. 127 ods. 2 ústavy v spojení s § 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže prikázať, aby ten, kto porušil základné práva a slobody sťažovateľa svojou nečinnosťou, vo veci konal.

28. Vzhľadom na skutočnosť, že ústavný súd v napadnutom súdnom konaní zistil porušenie označeného základného práva sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, prikázal správne súdu, aby vo veci konal bez zbytočných prietáhov (bod 2 výroku tohto nálezu), a tak odstránil stav právnej neistoty, v ktorej sa sťažovateľka nachádza. Správny súd medzitým vo veci síce rozhodol, avšak rozhodnutie v čase rozhodovania ústavného súdu o ústavnej sťažnosti ešte nie je právoplatné a následne bude potrebné rozhodnúť aj o výške náhrady trov konania.

29. Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (I. ÚS 15/02, III. ÚS 10/02, III. ÚS 17/02, I. ÚS 257/08, III. ÚS 45/2012, IV. ÚS 132/2012, I. ÚS 70/2012). Tak to je aj v prípade sťažovateľky, ktorá žiada finančné zadosťučinenie vo výške 5 000 eur [a to spoločne a nerozdielne s dcérou a so synom, ktorí podali ústavnú sťažnosť spoločne so sťažovateľkou, avšak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnú sťažnosť vo vzťahu k nim odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. e) zákona o ústavnom súde ako podanú zjavne neoprávnenou osobou].

30. Ústavný súd posudzoval dĺžku napadnutého konania, predmet sporu, správanie sťažovateľky a význam sporu pre sťažovateľku. V rozhodovacej činnosti ústavného súdu prevláda názor, že deklarovanie porušenia základných práv, príkaz konať a náhrada trov konania implicitne zahrňujú aj satisfakčný prvok. Preto vzhľadom na konštatovanú nečinnosť správneho súdu (bod 24 tohto nálezu) doplnil ústavný súd ochranu aj o finančné zadosťučinenie, limitujúc jeho výšku na 2 000 eur (bod 3 výroku tohto nálezu; návrhu na priznanie vyššej sumy nevyhovelo výrokom 5 tohto nálezu).

VI. Trovy konania

31. Ústavný súd napokon rozhodol aj o náhrade trov konania sťažovateľke, ktoré jej vznikli v dôsledku jej právneho zastúpenia a ktoré si sťažovateľka uplatnila.

32. Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľky ústavný súd vychádzal z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov. Úhradu trov konania priznal ústavný súd sťažovateľke v rozsahu za dva úkony právnej služby, a to prevzatie a prípravu zastúpenia a podanie ústavnej sťažnosti. Tarifná odmena za jeden úkon právnej služby v roku 2025 predstavuje sumu 371 eur a režijný paušál v roku 2025 sumu 14,84 eur. Ústavný súd teda sťažovateľke priznal náhradu za dva úkony právnej služby celkovo teda vo výške 771,68 eur (bod 4 výroku tohto nálezu).

33. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je správny súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľky (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 Civilného sporového poriadku) v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

34. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 30. septembra 2025

**Ladislav Duditš
predseda senátu**